

Vereniging Konstantin Paustovski

NIEUWSBRIEF #28 MAART 2026

Beste leden, sympathisanten en vrienden van de vereniging,

BOEKENSTEUNEN privé-domein

Het is de redactie bekend dat 3 leden een boekensteun met het hoofd van Konstantin Paustovski in hun bezit hebben.

Gijs Geertzen heeft twee boekensteunen in zijn boekenkast maar weet niet meer precies wanneer hij ze op de kop heeft getikt, maar wel dat het bij de oude, inmiddels ter ziele gegane boekhandel Kooiker in Rotterdam was. Gijs had gehoord van de boekensteunen en vroeg of ze die hadden. Ze hadden nog twee setjes op zolder, de setjes bestonden uit twee koppen, nl. een kop van Paustovski en Flaubert. Gijs vroeg toen of die te koop waren. Hij had echter alleen interesse in de twee Paustovski's en dat vonden ze prima. Hoeveel ze gekost hebben herinnert Gijs zich niet meer. Wel dat hij ze geëxposeerd heeft bij de Koninklijke Bibliotheek op 5 oktober 2001, op een soort markt waarop literaire verenigingen zich konden presenteren en reclame maken voor hun vereniging. Gijs was samen met Hein Leffring aanwezig om de vereniging Konstantin Paustovski voor te stellen aan het aanwezige publiek.

Steeff Vooren kocht de boekensteunen onlangs bij de Kringloopwinkel langs de Delftse Vaart in Delft. Er stond op allebei een prijssticker van € 6,50 maar hij kreeg de beide mee voor de prijs van één. Steeff heeft Kostja een beetje bijgepunt met een zwarte viltstift en heeft zich voorgenomen weer eens wat van Flaubert te gaan lezen.

Ria Verbergt kreeg de boekensteun cadeau van Hugo Boelaert die Joyce Royce, de tweedehandsboekenwinkel aan de Lange Leemstraat in Antwerpen uitbaatte tot 2012. Ria en Werner kwamen bij hem regelmatig over de vloer op zoek naar ontbrekende delen in de reeks privé-domein. Hugo had de boekensteun verworven bij het opkopen van een partij boeken uit een nalatenschap, ergens in de jaren negentig. Hij wist dat Ria een grote Paustovski-fan is en vond dat de boekensteun bij haar beter op zijn plaats was. Hugo wist ook te vertellen dat Paustovski en Flaubert twee verkoopsuccessen waren bij de Arbeiderspers.

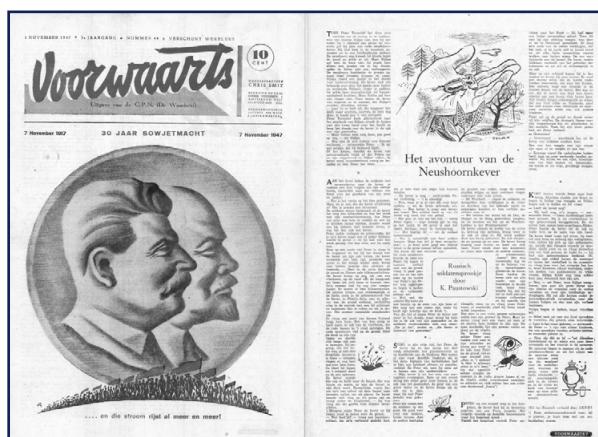
De redactie probeerde bij de Arbeiderspers en de afdeling privé-domein te achterhalen wanneer en voor welke gelegenheid de boekensteunen met de hoofden van Konstantin Paustovski en Gustave Flaubert werden gemaakt en door wie. Helaas, er kwam geen enkele reactie.

Mogelijk zijn er meerdere leden of vrienden van de VKP die de boekensteunen in hun bezit hebben en/of de geschiedenis ervan kennen. Laat het ons weten via redactie@paustovski.org

WWW. PAUSTOVSKI.ORG IN DE PERS

update Het gebeurt dat leden of vrienden ons attent maken op een krantenartikel of een verhaal van Paustovski in Nederlandse vertaling dat nog niet gekend is bij ons. Zo'n info wordt in dank aanvaard en opgenomen in de bibliografie en in de rubriek **In de pers**. De artikelen kunnen gelezen worden op onze website. Neem dus regelmatig een kijkje op: <https://www.paustovski.org/in-de-pers/>

Zo ontdekte Pascal Van Looy eind vorig jaar *Het avontuur van de Neushoornkever*, een Russisch soldatensprookje dat op 1 november 1947 in Voorwaarts verscheen in de vertaling van J.E.V.O.

Ergens verscholen in ons eigen archief ontdekten we de bijdrage die Ernest van der Kwast schreef in de reeks *Briefgeheim* in de Standaard der Letteren op 24 juli 2015.

Waarde Konstantin Paustovski,

Ik schrijf u op een druilerige zomerdag vanuit Rotterdam. De stad van staal, de stad van beton. Ik heb een kantoor in het centrum en kijk op talloze andere torens en kan zelfs de grootste van alle zien: De Rotterdam, naar een ontwerp van architect Rem Koolhaas. 149 meter hoog, 160.000 vierkante meter vloeroppervlakte, 7.588 verschillende ruimtes en 60.000 vierkante meter ramen. Ik ken de glazenwasser van deze toren. Hij staat elke dag in een gondel en heeft vier emmers water en een spons mee. Drie maanden doet hij over de hele gevel, dat heeft hij me zelf verteld.

En dat de Vereniging Metalen Ramen en Gevelbranche adviseert om drie à vier keer per jaar de ramen te laten lappen. Dat wil zeggen dat als het laatste raam van De Rotterdam is gedaan, het eerste weer aan de beurt is.

Ik heb gelezen dat u ooit in mijn stad bent geweest. In 1956 hebt u op een cruiseschip Rotterdam aangedaan. Het is een feit dat mij ontroert. Ik heb misschien op dezelfde grond gestaan als u. Het is als de man die een hand heeft gegeven aan de man die Elvis ooit de hand heeft geschud. Zo heb ik ontelbare malen de Holland Amerikakade afgelopen. Dronken en alleen, met meisjes die ik voorlas uit uw boeken. Op afgesleten sneakers, op keurige kalfslederen schoenen, soms ook op blote voeten, om zo dicht mogelijk bij de grond te zijn waarop u hebt gestaan. Ja, ik geef het toe. Ik heb de kasseien ook met mijn lippen beroerd. En geloof het of niet: op dat moment zag ik een icarusblauwtje rusten op de warme stenen. En ja, ik geef het opnieuw toe: ik heb ook het icarusblauwtje geprobeerd te kussen, omdat ik er zeker van was dat u dat was. U wordt 'een der uniekste en meest exotische verschijningen in de moderne Russische literatuur' genoemd, omdat u bijna zingt in uw boeken. Zo durft het u om het tweede deel van uw zedelijke biografie te besluiten met: 'Ik zat eraan te denken dat ik nooit zou geloven dat dit leven met zijn liefde, zijn streven naar waarheid en geluk, met zijn weerlichten en verre ruisen van water in de nacht zinloos en redeloos was, wie dat ook mocht beweren. Ieder van ons moet strijden voor verankering van dit leven - alom en altijd, tot aan het einde van zijn dagen.' Ik weet het, ik maak mij misschien belachelijk, maar ook deze zinnen heb ik gekust (en enkele dagen daarna natuurlijk het meisje aan wie ik dit fragment heb voorgelezen op de kasseienkade). Ik strijd enorm. Ik ben ook een exotische verschijning, ik zing ook in mijn boeken, vertel over de liefde en het streven naar geluk. Maar het regime van recensenten vindt mij te lyrisch, en de verkoop loopt terug. Ik ben van mening dat je een schrijver soms moet vergeven, omdat je er ook iets voor terugkrijgt. Warmte, troost.

Er mag tegenwoordig geen traan meer vallen, geen mens meer worden omarmd. Het hart mag niet zuchten, niet spreken, niet smachten. Soms sta ik op van mijn bureau en loop ik naar het raam. Als ik goed kijk, zie ik de glazenwasser in zijn gondel. Hij is drie maanden ouder als het laatste raam is gelapt, en dan kan hij weer opnieuw beginnen. Bij het eerste raam. Ik denk vaak aan de woorden die u in Onrustige jeugd heeft geschreven: 'Eén ding wist ik wel heel zeker: dat ik me al die jaren geen een keer druk gemaakt had om welvaart of vastigheid. Ik was maar van één ding bezeten geweest: de drang om te schrijven.'

Daarvoor wil ik u danken,
en Kus,

NIEUW IN VARIA: leesgroepen

Binnen de vereniging of gelinkt aan de vereniging is een aantal leesroepen actief. Het samen lezen van goede boeken over de Russische en Oost-Europese cultuur, van Paustovski zelf of zijn tijdgenoten, van klassieke of actuele literaire schrijvers is zeer verrijkend.

Mocht je belangstelling hebben om toe te treden tot een van de leesgroepen dan brengen we je in contact met de verantwoordelijke. Wil je zelf een leesgroep binnen de vereniging opstarten in je regio dan kunnen we je vanuit het bestuur van advies voorzien.

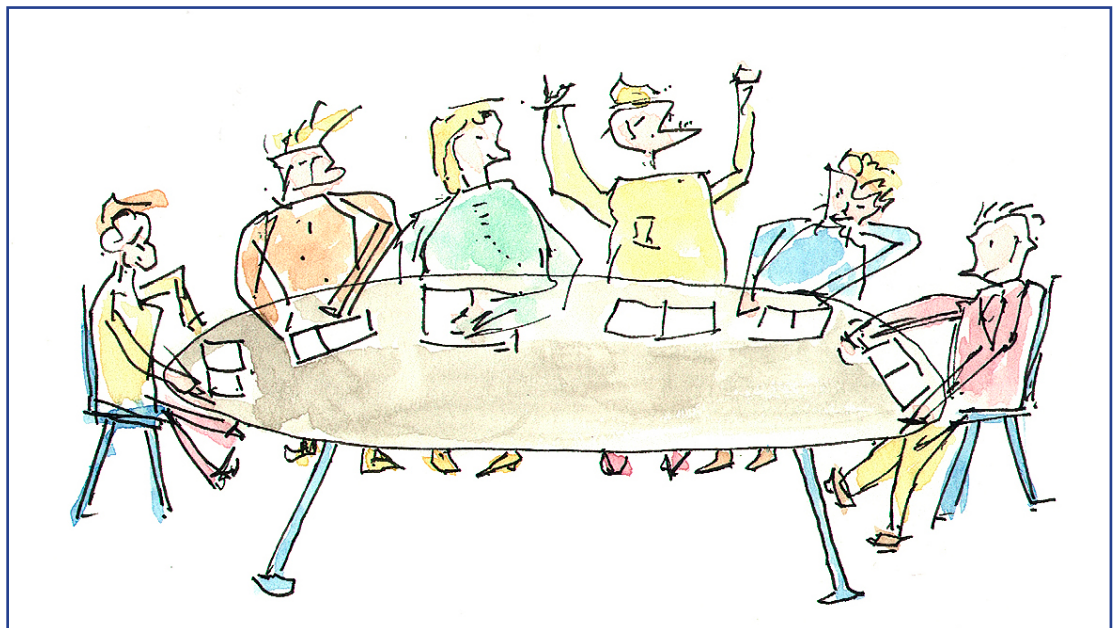
Neem in beide gevallen contact op met Annette Bos:

secretariaat@paustovski.org

Meer informatie over de respectievelijke leesgroepen op onze website

<https://www.paustovski.org/links/>

Onder de kopjes **Rotterdam**, **Digitaal** en **Leeuwarden** staan de links naar de leeslijsten en hoe vaak men samenkomt. Een enkele leesgroep werkt ook met zelfgemaakte leeswijzers bij iedere bespreking van een boek. Ook deze vragenlijst is vermeld.

Illustratie: Gijs Geertzen

NIEUW IN NIEUWSBRIEVEN work in progress

Sinds de oprichting van onze vereniging worden er nieuwsbrieven uitgebracht. Een aantal van deze nieuwsbrieven bevat een of meerdere interessante bijdragen die het herlezen waard zijn. Al deze bulletins zijn te vinden op onze website.

Om het zoeken te vergemakkelijken wordt er gewerkt aan een lijst van deze artikelen die ondergebracht worden in een aantal thema's.

In deze index wordt aangegeven onder welk jaar en maand het artikel dat je interesseert en wenst te lezen/herlezen te vinden is, in de *Algemene, Redactionele Nieuwsbrief of De wereld van Konstantin Paustovski* op onze website onder de rubriek:

<https://www.paustovski.org/nieuwsbrieven/>

Scrollen naar het juiste jaar, klikken op **Lees verder** van het gewenste bulletin en het document opent zich.

De index die nu al op de website staat is verre van volledig. Er wordt aan gewerkt door de redactie en zal regelmatig aangevuld worden. Dank aan Greta Van Broeckhoven voor het onder de loep nemen van alle nieuwsbulletins.

Hieronder twee voorbeelden per thema:

FAMILIE / PAUSTOVSKI OVER ZICHZELF

- *De kinderjaren van Paustovski in Rjovni en Brjansk*, samenstelling en vertaling Greet VANHASSEL
2021 juni, deel 1 en 2 in *De wereld van Konstantin Paustovski* #30, p.p. 2-11
2021 november, deel 3 in *De wereld van Konstantin Paustovski* #31, p.p. 2-4
- *Some random reflections*, door Konstantin PAUSTOVSKI
2023 april, in *De wereld van Konstantin Paustovski* #35, p.p. 2-10

KUNST, CULTUUR EN MUZIEK

- *LYDIA D.*, <https://www.youtube.com/watch?v=Koyx4pnlEac>
teksten en stills uit de film, door Greet VANHASSEL, Ria VERBERGT, Netty VAN ROTTERDAM
2022 februari, in *De wereld van Konstantin Paustovski* #32, p.p. 3-13
- *Op de drempel van de hof ven Eden, Aleksej Paustovski [1950-1976]*, door Jeroen VAN DER BOON en Greet VANHASSEL,
2023 oktober, deel 1 in *De wereld van Konstantin Paustovski* #36, p.p. 4-13
2024 mei, deel 2, in *De wereld van Konstantin Paustovski*, #37, p.p. 6-17

LITERATUUR

- *Vertaler Wim Hartog, hogepriester van een hondstrouwe lezersschare*, door Wichard MAASSEN
2003 maart, in *Redactionele Nieuwsbrief* #6, p.p. 6-8
- *Lidija Tsoekovskaja-Konstantin Paustovski: zo verschillend, maar vaak zij aan zij*, door Gerrit JOLINK
2023 oktober, in *De wereld van Konstantin Paustovski* #36, p.p. 6-7

MAATSCHAPPELIJK

- *Paustovski en de Amsterdamse schrijfclub voor daklozen*, door Dees POSTMA,
2016 augustus, in Redactionele Nieuwsbrief #18, p.p. 9-10
- *Paustovski of de heimwee naar een betere toekomst*, door Emmanuel WAEGEMANS,
2024 mei, in De wereld van Konstantin Paustovski #37, p.p. 2-5

NATUUR

- *Vertaalde Adelaars bij Pauskovskij*, de passages met 'de adelaar' en de vertaling door Wim Hartog onder de loep, door Dana CONSTANDSE
2007 januari, in Redactionele Nieuwsbrief #12, p. 4
- *Wandeling door de bossen van de Mesjtsjòra*, door Pieter Slim
2013 december, in Redactionele Nieuwsbrief #16, p.p. 2-7

PAUSTOVSKI EN TIJDGENOTEN

- *Door Armenië*, een vergelijking tussen de ervaringen van Fridtjof Nansen en Konstantin Paustovski, door Else VAN LAMMEREN
2002 november in Redactionele Nieuwsbrief #5, p.p. 5-6 en 8
- *Bijdrage over Joeri Kazakov en Konstantin Paustovski, Een biografie*, door Monse WEIJERS, *Laten we naar Lopsjenga gaan, Zestien brieven van Joeri Kazakov aan Konstantin Paustovski, Ik huil en ik jammer*, vertaald door Monse Weijers, recensie door Michel KRIELAARS
2021 april, in Algemene Nieuwsbrief #22, p.p. 3-37

REIZEN

- *Olenets, verslag van een middag in een praktisch onzichtbaar verleden*, door Peter RIEMERSMA
2017 december, in Redactionele Nieuwsbrief #21, p.p. 3-10
- *Paustovski, Passant in Parijs*, reisverslag door deelnemers
2022 juni, in De wereld van Konstantin Paustovski #33, p.p. 9-20

VERENIGINGSLEVEN

- *Een onvoorspelbare geschiedenis!*, door Ria VERBERGT
2023 oktober, in Algemene Nieuwsbrief #25, p.p. 2-5
- *Mijn Kostik*, bijdrage van de leden, door Frans W. SARIS
2024 mei, in De wereld van Konstantin Paustovski #37, p.p. 18-23

Ook op de ledenbijeenkomsten worden lezingen gegeven over uiteenlopende onderwerpen die het herlezen waard zijn. Deze index is *onder constructie*.

MIJN KOSTIK Leden schrijven uit eigen naam een bijdrage over hun ervaring met
Bijdrage van de leden het proza van Paustovski.

Een gesluierde wereld

door Hans Moll

Paustovski heb ik twee keer achter elkaar uitgelezen. Teleurgesteld als een deel uit was, blij wanneer ik het volgende deel opensloeg. En na het laatste deel was ik nog niet Paustovski-moe. Nog steeds niet. Hoe komt dat?

Wie iets beschrijft selecteert en laat weg. Bij Paustovski is het niet anders. Zijn natuurbeschrijvingen zijn weergaloos. Je ziet en ruikt Odessa, je voelt de warmte van een begroeide muur als je erlangs loopt, geniet van de mimosa en kijkt met de schrijver mee naar de bergen in het ochtendlicht. Alleen al daarom is zijn werk een genot om te lezen. Hij schrijft met zijn zintuigen.

Soms deed zijn werk me denken aan beschrijvingen van het leven in de loopgraven van de Eerste Wereldoorlog. De kou, de modder en de uitzichtloosheid van een strijd die de jouwe niet is. Een strijd met ongekende verschrikkingen als mitrailleurvuur, uren- en soms dagenlange artilleriebeschietingen en de angst voor gasaanvallen. En dan in dat inferno opeens getroffen worden door felrode papavers in het door granaten omgewoelde landschap.

Of concentratiekampgevangenen die opeens vogels horen zingen en kwetteren en geroerd worden door de schoonheid van het gezang en de incongruentie van hun emotie in een wereld vol wreedheid. Het zijn momenten van bescheiden geluk waar mensen kracht aan ontlenuen. Wat er ook gebeurt, de wereld blijft mooi. En wij weten dat de wereld waarin Paustovski leefde die was niet mooi. De schrijver was in Odessa rond 1920. De hongersnood die er heerst brengt hij overtuigend tot leven. We genieten met hem wanneer hij, moment van geluk, op een rauwe wortel kauwt of een sigaret rookt om de honger te verdrijven.

We delen zijn verbazing wanneer hij kijkt naar het pandemonium in de haven wanneer mensen proberen te vluchten voor het oprukkende Rode Leger. Zo beeldend is zijn beschrijving, dat latere historici naar zijn observaties verwijzen. Omdat zijn waarnemingsvermogen zo scherp is wekt het enige verwondering dat hij geen melding maakt van de geruchten die het Rode Leger vooruitsnellen.

Het kan niet anders of hij moet kennis hebben genomen van de geruchten, die later bewaarheid zouden worden, over de ongekende wreedheden van de bolsjewieken. De angst voor de soldaten en matrozen en vooral voor de praktijken van de tsjeka, de geheime dienst.

Geruchten die paniek veroorzaken onder de bourgeoisie. Het scheldwoord waarmee iedereen met eeltloze vingers, met een bril op of keurig gekleed kan worden aangewezen en vermoord. Een lezenswaardig boek over die bourgeoisie op de vlucht voor de Roden is *Odessa 1919: The Red Terror* van Ronald French.

Over die Rode Terreur schrijft Paustovski niet. Is dat niet melden van wreedheden een vorm van weggijken, bewust niet willen weten? Lees het *Boek der Omzwervingen*. Op pagina 47 staan even hartverscheurende als veelzeggende zinnen:

- (Paustovski) "Hoe is dat toch gekomen?"
- "Wat? Dat met de jongen?" (Die op straat gestorven is. HM)
- (Paustovski) 'Nee! Hoe het gekomen is dat duizenden jonge kinderen als poesjes op straat zijn gezet.' 'Ik weet het niet.'
- "Nee! zei hij heel beslist. " U weet het wel. En ik ook. Maar we willen er niet aan denken.'

(HM Het zijn de kinderen van de vermoorde bourgeoisie. Aan hun lot overgelaten en door niemand geholpen, zwerven zij langzaam verhongerend over de straten.

Lees: *Adder onder adders* van Victor Alexandrov)

Paustovski registreert veel maar laat ook veel weg. Dat bewust weggijken, dat niet willen weten, hoe begrijpelijk misschien ook, legt een lichte sluier over de waarde van zijn observaties. Al is dat met de wijsheid en kennis van nu makkelijk gezegd. Het doet in ieder geval niets af aan de literaire en poëtische kwaliteiten van zijn werk.

Ik ga hem nog een keer lezen, misschien begrijp ik die sluier dan beter.

Colofon #28

Redactie

Netty van Rotterdam • Greet Vanhassel • Ria Verbergt

Adres redactie

Desguinlei 64, 2018 Antwerpen • redactie@paustovski.org

www.paustovski.org

De algemene nieuwsbrief:

- Deze *Algemene nieuwsbrief* #28 wordt verstuurd naar leden, vrienden en sympathisanten van de VKP en staat op de website
- Uitgave van de Vereniging Konstantin Paustovski
- 23 maart 2026